

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre... 8 korona
Félévre... 4 "
Negyedévre... 2 "
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelék).

Dr. Popovics Sándor.

Ő felsége a király, mint lapunk más helyén megírtuk, az Ausztriával megkötött kiegyezés munkálataiban tevékeny résztvevő államférfiak közül többeket kitüntetett. Így Popovics Sándort, a magyar pénzügyminiszterium államtitkárját valóságos belső titkos tanácsosává nevezte ki.

Popovics Sándor az 1862. évi október 22-én született Budapesten. Iskoláit és a jogot szintén Budapesten végezte s itt nyerte el a jogi és államtudományi tudori fokot. Popovics Sándor az 1884. évben 22 éves korában lépett közszolgálatba, mint pénzügyminiszteri fogalmazó-gyakornok, de tudományos előképzettsége, éles ítélőtehetsége, szorgalma és gyakorlati felfogása segítségével gyorsan emelkedett a hivatalos fo-

Dr. Popovics Sándor.

kozon. 1885. év elején segédfogalmazónak, egy év múlva fogalmazónak és 1889-ben miniszteri titkárnak lépett elő. Az 1892. év meghozta számára az osztálytanácsosi kinevezést. A valutarendezés idejében lett miniszteri tanácsos. Miniszteri tanácsosi állásában a pénzügyminiszterium pénztári, hitelügyi, vasúti és közgazdasági főosztály vezetőjeként részt vett a miniszteriumnak úgy politikailag, mint közgazdaságilag legfontosabb ügyeiben. Nevezetesen közreműködött az Ausztriával való kiegyezési tárgyalásokban.

Mikor a mostani nemzeti kormányt Ő felsége kinevezte, Wekerle a pénzügyi tárca államtitkári állását ruházta Popovicsra s ez állásában éri most a magas királyi kitüntetés.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 33 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv., szállító magkereskedésben
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Mezőgazdasági oktatás a hadseregben.

Irta: **Buday Barna** orsz. képviselő.

Az OMGE. nagy jelentőséget tulajdonít a katonaság mezőgazdasági oktatásának és örömmel üdvözli a földművelésügyi miniszternek ebben az irányban megindított kezdő lépéseit. Buday Barna országgyűlési képviselő az egyesület megbízásából javaslatot dolgozott ki, melyet — szélesebb köröket is érdekelvén — bő kivonatban alább közlünk:

A külföld kiváló katonai államai belátták már a mezőgazdaságra való káros hatását annak a körülménynek, hogy a mezőgazdasági életből kiszakított munkás és kigazda éveken át mítsem hall és tanul olyat, ami őt félbehagyott polgári foglalkozására emlékeztetné és elősegítené az életben való boldogulását.

Magyarországnak, mint agrárállamnak, elsőrendű érdeke az, hogy kövesse a bevált példákat. A katonák gazdasági oktatása, mint alsóbbfokú gazdasági szakoktatásunk egyik hathatós eszköze, annál inkább hézagot pótolhatna. Szervezendőnek tartjuk a mezőgazdasági tanfolyamot mindenütt ott, ahol a csapatok állomáshelyén gazdasági akadémiák vagy földművesiskolák vannak. Nagyobb városokban, ahol nincsenek szakoktatási intézmények, az illető vármegyei gazdasági egyesületek bíznák meg tanfolyamok rendezésével.

Az elméleti oktatás félzászlóaljanként való beosztás mellett igérkezik legcélszerűbbnek, mely esetben a közönsöknél félzászlóaljanként 60—80, a honvédségnél 30—50 hallgatóra lehetne számítani. Hetenkint másfélórát számítva az elméleti oktatásra, kéthetenként egy teljes délutánt a gyakorlati oktatásra: a tanfolyamok számára kijelölhető legalább kéthavi időtartam alatt (októbertől májusig), évenként 38 órát és 14 délutánt venne igénybe a szakoktatás.

Az elméletivel kapcsolatba kell hozni a gyakorlati oktatást s az ehez szükséges kísérleti települ a kaszárnyák turtozékai, a katonai gyakorlati terek egy része, vagy a községek, esetleg magánosok által e célra átengedendő területek szolgálnak. Nagyvárosok közelében, különösen a (bolgárok által üzött) haszonkertészet gyakorlati bemutatása és tanítása bír jelentőséggel. A kísérleti telep általában mezőgazdasági gépek és eszközök, jobb fajta vetőmagvak, műtrágyák stb. bemutatására és alkalmazására szolgáljon.

A tanfolyam hallgatói között népies nyelven írott s lehetőleg ábrákkal ellátott tanulságos füzetek osztandók szét. Mindazok a hallgatók, kik különös érdeklődést, buzgalmat és előmenetelt tanúsítottak, a tanfolyamot rendező testület előterjesztése alapján az ezred napiparancsban megdicsérendők volnának.

A tanfolyamon résztvevett azon hallgatók szülői, akik kisbirtokban ülnek, paraszt mintagazdaságok létesítésénél első sorban veendő figyelembe.

Nyilvántartás útján gondoskodás történjék arról, hogy a tanfolyamban résztvevett és a hadseregből kilépő altisztekre gazdaságok és uradalmak kezelői és felügyelői állások betöltésénél reflektálhassanak.

Szociális tanfolyam.

Hétfőn kezdődött a Magyar Gazdaszövetség szociális tanfolyama nagyszámú közönség jelenlétében. A hallgatóság serege színültig megtöltötte a Köztelek tágas közgyűlési termét. A megjelent előkelőségek sorában ott láttuk Párvy Sándor szepesi püspököt, gróf Károlyi Mihályt, Ruffy Pált, Kazy Józsefet, Pirkner Jánost, Kvassay Jenőt, Dobokay Lajost, gr. Bánffy Miklóst, gr. Teleky Gézát, Szeidl A., Perczel Ferencet, gr. Dessewify Aurélt, a főrendiház elnökét, az O. M. G. E. tisztviselői karából Rubinek Gyula igazgatót, Jeszenszky Pál, Buday Barna Krolopp Hugó, dr. Mutschenbacher Emil titkárokat, Darányi Gyula ügyészt, Mérey Lajos, Laehne Hugó, Emödy József országgyűlési képviselőket, Berzeviczy Zsigmond, Szily Tamás, Sierbán János, Paikert Alajos, Darányi Gyula dr., Bolla Mihály Szomjas Lajos dr., Németh József stb. Sok falusi szövetkezeti vezető is részt vett a tanfolyamon.

A tanfolyamot *Darányi Ignác* dr. földművelésügyi miniszter a következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Midőn az ideai szociális előadásokat megkezdjük, első kötelességem önöket üdvözölni. Az önök megjelenése tanúságot tesz arról, hogy a szociális munkát nemcsak megértik és megbecsülik, hanem abban cselekvőleg is részt akarnak venni.

Szociális munkáról szólva nem mellőzhetem, hogy ezen előadások kapcsán is meg ne emlékezzem nagyérdemű elnöktársam fáradozásairól, továbbá *Bernát István* tisztelt barátom a Gazdaszövetség igazgatójának lankadatlan buzgalmáról és az O. M. G. E.-ről, amely ezen helyiségeket testvéri jóindulattal bocsátotta rendelkezésünkre.

A szociális munkának már kezdjük eredményeit észlelni. Mindenki látja, mindenki tudja és mindenki érzi, hogy a szocialisztikus izgatás erejében tetemesen megfogyott, hatásában lényegesen megcsökkent. Köszönhetjük ezt első sorban a szociálisták vezéreinek, akik túlhajtásaikkal odajutottak, mint aki túlsokat akarva bizonyítani, semmit sem bizonyít.

MAGYAR

Gazdasági és kerti

MEZŐGAZDÁK • MAGVAK

SZÖVETKEZETE

legjobb beszerzési forrása

A mi magyar népünk nagy rétegei sokkal józanab-
bak, semhogy őket ugyanazok többször tévútra tudnák
vezetni. Sokan nagyon is megszenvedtek azért, hogy a
szocialista vezérekben és igéretében könnyelműen
bizakodtak. Innen van az, hogy ugyanazon a vidéken
a szocialista izgatók kétszer már nem lépnek fel, ők
működésüknek új meg új tereket, új meg új közönsé-
get keresnek, vidékeket, ahol őket még nem ismerik s
ahol még senki se járta meg velük. Megszívlelendő az
is, hogy nincs az a humánus szociális alkotás és tör-
vényhozási rendelkezés, a melyet a szocialista izgatók
ne kifogásolnának. Az ő kívánságuk úgy látszik az,
hogy semmi se történjék a nép érdekében; és ez ter-
mészetes is, mert minden humánus alkotás csökkenti
az ő seregüket és gyarapítja a mienket. A terjedő meg-
elégedés, az életrekapó bizalom olyan sorsba juttatja
őket, mint a mikor a haltól elvonják a vizet.

A múlt évben is, amidőn a törvényhozás messze-
menő humanizmussal és az érdekeltek jelentékeny áldo-
zatkésztségével szociális alkotásokat létesített, a helyett,
hogy a nép érdekét képviselték volna, amelyre unos-
untalan hivatkoznak, körömszakadtáig harcoltak ellenük.
Földindulást és égszakadást helyeztek kilátásba, ame-
lyekből egyik sem következett be, csupán az, hogy
jóslásaik hitele és azzal együtt tekintélyük is annyira
megfogyott, másfelől siker kísérte a belügyi kormány
erélyes intézkedéseit, melyek sem a törvényesség, sem
az okosság szempontjait nem mellőzték soha.

De hogy a mi seregünk gyarapodott, a szocialista
közönség pedig fogyott, ebben nagy érdeme van a
szociális munkának is, amelyet az állam és társadalom
vállvetve fejt ki és a mely első sorban a Magyar Gazda-
szövetség zászlajára van írva.

Hallom az ellenvetést nem egy oldalról, hogy miért
foglalkozik a Gazdaszövetség, miért foglalkoznak leg-
jobbaink annyit a kisember ügye-bajával. Hát erre én
is egy kérdéssel felelhetnék, hogy miért mondta a
Mégváltó azt, hogy „ereszszétek hozzám a kisdedekeket.”
Bizonyára azért, mert a kisdedek szorultak leginkább
a támogatásra, irányításra és vezetésre. Az ilyen kérdé-
sekből csak az látszik, hogy vannak jóhiszemű és jó-
akaratu férfiak is, akik néznek, de akik nem látnak,
akik nem értik meg, hogy a legnemesebb célokat vál-
tozott viszonyok között más eszközökkel lehet csak
elérni azt a súlyt és azt a befolyást, amelyet birtokos
osztályaink sok lelkesedéssel, munkával és küzdelemmel
kivívtak, azt messzemenő bölcsességgel és előrelátással
lehet is, kell is megtartani. Mi magyarok egy nagy
politikai átalakulás előestéjén állunk, arról van szó,
hogy nagy néprétegek a politikai hatalom gyakorlásába
bevonassanak. Ez veszély nélkül csak úgy történhetik,
ha már előre dolgozunk és pedig nemcsak politikai,
de társadalmi irányban is, hogy meggyőzzük azokat a
bevonandó nagy néprétegeket, miszerint az ő sorsuk
igazán szívünkön fekszik. A folyók szabályozását alul-
ról kell kezdeni. Megpróbálták felülről vagy középen

szabályozni a folyókat; az ilyen kísérletek végzetesen
megbosszulták magukat. Aki egy épületet épít, az is a
legnagyobb súlyt az alapokra fogja vetni és nagy
tévedés volna azt hinni, hogy az épület felső emeleteire
nézve közömbös az, hogy az alapozás milyen szilárd-
ságú. Magát a tulajdont a törvény van hivatva védel-
mezni, de ez a védelem fogyatékos ahhoz képest, a
mily védelmet a tulajdonnak és minden szerzett jog-
nak egy helyes társadalmi rend és azzal járó megelé-
gedés nyújthat. Távol kell lennünk mindazon egyoldal-
lúságtól. Valamint a testnek megvannak a maga külön-
böző szervei, amelyek mindegyikére szükség van, nagy
hiba volna gazdasági szervezetünk bármely részét el-
hanyagolni. De a Magyar Gazdaszövetség a maga
különös céljának éppen a szociális munkát tűzte ki és
abban az erős meggyőződésben él, hogy mikor a kis-
ember ügyét felkarolja, akkor fáradozik az egészért.

Nem kecsegteti magát azzal, hogy a viszonyok által
okozott egyenlőtlenséget megszünteti. Lehetetlen dol-
gokra nem vállalkozik, de igen is abban remény-
kedik, hogy az osztályokat közelebb hozza egymáshoz
és enyhíti azon ellentéteket, melyek az embert az
emberrel szembeállítják. Közeledik a mi nagynevű
alapítónk, gróf Károlyi Sándor elhunytának évfordulója.
Reméljük, hogy ez évben felavathatjuk székesfőváro-
sunk tündérszigetén az ő szobrát; de aki életét milliók-
nak szentelte, annak eleven emlékét mi milliók szívében
keressük. A szociális munka eredményei milliók elis-
merését kell, hogy vonják maguk után és ezen elis-
merésnél Károlyi Sándor gróf neve és emléke nem
hiányozhatik. Amidőn mi ebben az irányban dolgozunk
és küzdünk, nem teszünk egyebet, mint az ő hagyó-
mányait követjük. Ha munkánkhoz csatlakoznak derék
honleányaink, kik nélkül nagyot és magasatosat alkotni
semmi téren sem lehet, ha munkánkhoz csatlakozik
lelkes ifjúságunk hogy folytonossá tegye a szociális
akciót és egybekapcsolja az egymást követő nemzedé-
keket, ha csatlakozik mindenki, ki velünk együtt érez,
akkor lesz egy nagy és hatalmas nem írott szövetség,
mely messze meghaladja a mi együletünk kereteit! De
mi büszkéek leszünk arra, hogy ezen nagy és egyetemes
szövetség alapját mi alkottuk, a mozgalom mi tőlünk
indult ki. S hogy ezen nem írott szövetségnek szívós,
kitartó áldozatkész és önzetlen együtt munkálkodása
hazánknak megadja a népek életében a jövőben is
változott viszonyok közt azt a helyet, amely megilleti,
ezzel a hittel, ezzel a reménnyel, ezzel a meggyőző-
déssel a szociális kurzust megnyitottnak jelentem ki.

Az élénk tetszésnyilvánításokkal kísért beszéd után
Darányi miniszter bemutatta a hallgatóságnak gróf
Károlyi Mihályt, a tanfolyam első előadóját.

Károlyi Mihály gróf a „Szövetkezés és a szocializmus”
cím alatt párhuzamot vont az egész emberiséget mind-
jobban érdeklő két probléma között. A liberális rend-
szernek visszaéléseit élesen kritizálva, tárgyilagosan ki-
fejtette, hogy mindkét irány a társadalomgazdasági

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy kőpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít husféléket, baromfit, vadféle, tej-
terméket, tojást, zöldséget, gyümöl-
csöt, mézet és MINDENMÉJÉLELMICZIKKET.
Hordóbor-értékesítő osztály. :: Égetett szesz-
italok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület
vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesül-
nek. :: Mindennemű értékesítési ügyben
díjtalanul nyújt felvilágosítást.

bajokon akar javítani, de a szociálisták az egyéni tulajdonjog teljes megsemmisítésével és az eddigi összes intézményeknek radikális fölforgatásával töreksenek céljukat — a szociálista államot — megvalósítani, ellenben a szövetkezeti eszmének követői békés úton és az egyéni tulajdonnak föntartásával.

Azután Szabó Aladár dr. „Képek a nagyvárosok életéből” címen tartott előadást. Kedden az Alföld mezőgazdasági viszonyairól Cserhádi Sándor, a gyermekvédelemről Ruffy Pál tartottak előadást. Szerdán pedig Bernát István és Kolosváry Lajosné.

Mi hír a külföldön?

Romániában a törvényhozó testület újabb időben erőteljes munkát végez a nép gazdasági megerősödésére. Mostanában elhatározták a román kamarában, hogy a vidéki községeket ujrászervezik. Az igazságügyi kormány pedig törvényjavaslatot terjesztett be a kamarához a *földbérleti jog korlátozása* tárgyában. A törvényjavaslat egyik pontja szerint tilos oly földbirtok bérbeadása, amely nagyobb négyezer hektárnál. Ezzel azt akarják Romániában elérni, hogy lelkiismeretlen bérlők ne zsarolhassák ki a föld népét.

Muszkország az a hír érkezik, hogy a kievai katonai kormányzás levéltárából elloptak néhány nappal ezelőtt egy csomagot, melyben fontos államiratok voltak, melyeket *Nikolájevics* Miklós nagyhercegnek kellett volna elküldeni. Minthogy ezek az iratok a határvárok viszonyaira és azok átalakításának terveire vonatkoztak, eltűnésük nagy izgalmat kelt. A tolvajoknak semmi nyoma, azt hiszik, hogy az iratokat már eladták valamelyik külföldi államnak. Péterváron a város különböző részeiben kétszáznál több házkutatás volt; a rendőrség kétszáznál több embert, többnyire diákot és asszonyt tartóztatott le, mert lakásukon sok irományt, fegyvert és dinamitot talált. A rendőrség egy forradalmi szervezet tagjait kereste, akiknek mult szombaton egy forradalmi gyűlésen jött nyomára.

Horvátországi állapotok.

Horvátországban bonyolódott a helyzet nagyon. A horvát képviselők nagy többsége nem vesz részt a képviselőházban folyó obstrukcióban. Hogy mennyire elvakítják a horvát népet, azt bizonyítja az alábbi eset.

A választásokat megelőzőleg a paraszt-párt vezérét, Radics Istvánt, a programbeszédében foglalt izgatás miatt letartóztatták és ellene a bűnvádi eljárást megindították. Radics képviselővé választatván, vasárnapra az Egyetem-térre pártgyűlést hívott össze, melyet azonban a rendőrség letiltott. Ennélfogva egy söracsarnokban gyűltek össze a párt vezéreiből, akik előtt Radics jellemző beszédben fejtette ki álláspontját a horvát-magyar konfliktussal szemben.

„A horvát állam — ugymond — tenger és a Duna mentén terül el. Testvéreinkkel, a szerbekkel, tizenöt millió lelket számlálunk a kilenc milliányi magyarsággal szemben. A magyarok csak rajtunk át juthatnak a tengerhez, azért akarják az államvasutakat is magyarosítani, ez azonban ellentállásunk miatt meg fog hiusulni. A magyarok lapjaikban kijelentik, hogy esetleg engednének, ha a horvátok szépen kérnének. Ellenkezőleg. Mi vagyunk az erősebbek. Ha valamit el akarnak érni, a magyarok, kell, hogy kérésre fogják a dolgot.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Szövetkezetek a költségvetésben.

Abból a tényből, hogy Darányi miniszter egy millió néhány százezer koronát állított be a költségvetésbe a különböző szövetkezetek támogatására, ellenségeink újból fegyvert kovácsolnak a magyar szövetkezeti ügy ellen.

Azt mondják, a szövetkezés az önszegélyen alapszik, az önszegély pedig a társadalmi támogatáson kívül kizár minden egyéb támogatást, első sorban az állam támogatását, mely a gazdasági erők szabad versenyét biztosítani tartozik, nem pedig egyeseket mások rovására erősíteni. Amikor Darányi tehát államilag segíjezi a szövetkezeteket, nemcsak a szövetkezés lényege ellen vét, de egyúttal megakasztja a gazdasági erők szabad kifejlődését.

Körülbelül így gondolkoznak és beszélnek azok, akik a nép, a nemzet nagy zömének gazdasági leigázását tartják ideáljuknak és gyűlölik a szövetkezeteket, melyek felszabadítják a népet a gyalázatos gazdasági gyámkodás alól, mely végeredményében a gyengék kiszípolozását jelentette.

Ezek miatt azonban talán szóvá sem tettük volna a dolgot. Mert úgyis tudjuk, hogy minden alkalmat megragadnak, hogy a magyar szövetkezeti ügyre piszkos nyelvöket ötlögethessék. Ezen már változtatni úgy sem lehet.

Más oka van annak, hogy a dolgot szóvá tesszük. Ugyanis a külföldi szövetkezeti lapok sem nézik jó szemmel a magyar szövetkezetek állami támogatását. Szóvá került ez a dolog a budapesti nemzetközi szövetkezeti kongresszuson is és azóta folyton kísért a külföldi lapokban. Féltik az állami támogatástól a szövetkezetek önállóságát és függetlenségét és attól tartanak, hogy a támogatás révén az állam oly befolyást nyer a szövetkezetekre, hogy azokat politikai céljaira is felhasználhatja.

Hát így egyszerűen, magyarázat és indokolás nélkül ideállítva a dolgot, könnyen megtéveszthető a közvélemény, mely hajlandó lesz az állami támogatásban olyasvalamit látni, ami a szövetkezés lényegével össze nem egyeztethető. Kell tehát, hogy szemébe nézzünk ennek az állítás igazságának, vagy téves voltának.

E sorok írójának valóságos tollharcot kell folytatnia egyik-másik külföldi szövetkezeti szerkesztővel, míg úgy, ahogy meggyőzőm arról, hogy nálunk a viszonyok olyanok, melyek indokolják az állami támogatást mely oly alakban történik, mely semmiképen sem befolyásolja a szövetkezetek önállóságát. De erre szövetkezeti férfaink nem is lennének kaphatók, kik még a legnagyobb állami támogatás árán sem egyeznének bele abba, hogy függetlenségükből veszítsenek. Elfogadják az állami támogatást, mert indokoltnak tartják. Ha aztán már kifogytam a türelemből, egyszerűen hivatkozom a porosz példára. Poroszország a központi hitelszövetkezetet eleinte öt, később húsz millió márkával segítette. Mikor ez a segélyezés megtörtént, senki sem kutatta sem az állami segélyezés szövetkezés-ellenes voltát, sem a szövetkezetek önállóságát. Persze most, hogy a szövetkezeti ügy Németországban annyira megerősödött, hogy semmiféle támogatásra sem szorulnak, könnyű az állami támogatás ellen beszélni. Erre a kézzelfogható argumentálásra azután német szövetkezeti barátaim elhallgattak. Vagy nézzük Franciaországot: ott a szövetkezést egyenesen a nemzeti politika alapjának mondják. És

ügy törvényhozási, mint közigazgatási úton mindent elkövetnek a szövetkezeti ügy felvirágoztatására.

Nem is lehet az másképp. Mert a mennyiben a szövetkezést a nép gazdasági előrehaladása egyik hathatós tényezőjének ismertük fel, az államnak, mint ilyennek, azon kell lennie, hogy a szövetkezeti ügy fejlődésnek induljon és a mennyiben a fejlődés akadályai egyénileg és társadalmilag el nem háríthatók, saját hatáskörében kell intézkednie a szövetkezés útjának egyengetésére. Különösen áll ez ott és akkor, mikor a nép erkölcsileg oly gyenge, hogy mindenféle társadalmi és gazdasági mozgalomra képtelen. Hiába beszélünk mi akkor: „Nép segíts magadon a szövetkezés útján, mert az önségélyben a gazdasági és erkölcsi kincsek mérhetetlen ereje rejlik.“ Tovább fog vergődni gyengeségében. Mondja meg valaki, ha tudja, hogy az a ruthén paraszt — a portyesz — hogyan segített volna magán, ha pusztán csak hirdették volna neki a szövetkezés ígését. A hegyvidéki akciónak kellett bekövetkeznie, mert saját erejéből az uzsora következtében enervált ruthén nép sohasem tudott volna lábra kapni. Ugyanez áll az erdélyrészi akcióról.

Az állami támogatásnak azonban különösen ott van helye, mikor iparnak szövetkezeti úton való megteremtéséről és a túltengett közvetítés korlátozásáról van szó. Például a len- és kendertermelő-szövetkezetek és gabonarakar-szövetkezetek állami támogatása. A szövetkezetek ellenségei szívesen veszik az állami támogatást, mikor iparfejlesztésről van szó. De ha azt a bizonyos ipart a szövetkezet akarja meghonosítani, akkor nincs helye az állami segélynek. Ellenséges indulatuk már akkora fokot ért el, hogy a kisiparosokat is lebeszéljük a szövetkezéstről, mert az szerintük az önállóságot korlátozza, sablonossá teszi és nem tudom még mivé a kisiparost.

És sehol nem látjuk, hogy az állami támogatásnak ára lenne. A szövetkezetek nem áldozák fel sem függetlenségüket, sem önállóságukat. Ezt nem is kívánja senki tőlük. Az állam azért támogat valamely szövetkezetet, hogy a megfelelő anyagi eszközökkel a társadalmi tevékenységgel járó természetes nehézségeket leküzdhesse. Amint ezt elérte, hagyja a szövetkezetet a maga útján haladni. Az állami támogatásnak nem is lehet más célja és a szövetkezés vezéremberei lennének az állami támogatásnak első sorban ellenzői, ha annak ellenségeink által kikürtölt célzata lenne.

Kirschanek Ödön.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete. A Gazdák Biztosító Szövetkezete az üzletfejlesztés terén ismét egy nagy lépéssel jutott előre, amennyiben e hónapban egy hatalmas biztosítást — a karlócai görögkeleti szerb patriarka fennhatósága alá tartozó egyházkerület összes templomai, iskolái, kolostorai, plébániái s ezek ingó tartozékait, valamint az összes papok, tanítók és egyházi hivatalnokok ingóságait biztosításra sikerült megnyernie.

Lóértékesítő szövetkezetek. A „Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület“ választmánya elhatározta, hogy a vármegye lótenyésztésének előmozdítása érdekében lóértékesítő szövetkezetet alakít, melynek célja lesz, hogy a katonai pótsorozó-bizottság a szükséges lóanyagot a tenyésztőtől szerezze be, a kereskedők kizárásával. Addig is, míg e szövetkezet megalakul, az egyesület nyilvántartja minden járásban a katonaság részére alkalmas lovakat és gondoskodik arról, hogy azok időnként a pótsorozó bizottság által átvétessenek; a lépene és sertésorbánc állati betegségek elterjedésének meg-

gátolása céljából elhatározta, hogy felkéri a kormányt, hogy a szükséges védőoltóanyagokat maga az állam állítsa elő és azt előállításán vagy esetleg azon alul bocsássa a szegényebb községek és a kisgazdák rendelkezésére.

A kereskedelmi kormány és a szövetkezés. A jelenlegi kereskedelmi miniszterium határozottan felkarolja a szövetkezeti eszmét. Nemcsak serkentőleg hívja föl a kisiparosokat szövetkezetek alakítására, hanem újabb és újabb állami segítségekkel mozdítja elő szövetkezésüket. 203 ezer koronát folyósított a kormány egy évben az ipari szövetkezetek támogatására s 42 ezer korona új segélyt engedélyezett. Ebből hét ipari szövetkezet részesült és pedig 20 ezer korona feltételeesen visszafizetendő, 500 korona berendezési és 12 ezer korona üzemi segélyben s ezenkívül két szövetkezet ügyeinek a rendezésére 9 ezer koronát fordított a kormány. A szövetkezeti iparfejlesztés terén, mely a kisipar egyedül hathatós biztosítása a nagyipar ellen, természetesen a legtevékenyebb segítőtársa az államnak az Országos Központi Hitelszövetkezet, mely az 1906. évben is 15 új ipari szövetkezetet alakított.

Háziipar szövetkezés útján. A gazdasági háziipar örvendéses lendületét bizonyítja az, hogy rövidesen egy év alatt az országban negyvenöt háziipari szövetkezet létesült. A szövetkezeteknek 2446 tagja van, akik 3687 üzletrészt jegyeztek. A termelő szövetkezetek már az első évben 1.5 millió háziipari tárgyat produkáltak, legtöbb a szőlőszállító kosár, melynek mennyisége majd egy millió darab. Százezerre megy a seprű- és gyékényfonatok száma. A tápéi szövetkezet egymagában 150.000 háziipari árút hozott forgalomba és gyékényponyvát Hamburgba szállítja. Szövetkezeteink első évi produktuma 650.000 korona értékű. Az első évnek ez a szép eredménye, a kisembereknek ez a jó irányú társulása nagy sikert ígért. A gazdasági háziipar egyébként céltudatosan foglal helyet a földművelő nép téli pihenőjében. Ez idén 240 különféle kurzust rendeztetett Darányi földművelésügyi miniszter s újra 8000 földművelő családot vont be a háziipar körébe. Mióta pedig az akciót következetesen folytatja, hogy a népnek télen is legyen keresete, 30 000 munkáscsalád tanulta meg a háziipar valamely ágát.

Cipészek szövetkezete. Győrött megalakult a cipészek termelő szövetkezete. Célul tűzték ki a szövetkezők, hogy a közös-műhely kihasználásával fokozzák a termelést s a kézimunkával kiszorítsák a gyári árút, kiszorítsák pedig főleg a külföldi behozatalt. E célból elvállalják, hogy vidéki kereskedőknek viszontelárusításra szállítsanak s a Baross-úton mielőbb árucarnokot nyitnak. A szövetkezet végül a cipészek minden ügyét felkarolja és támogatja. Elnök lett Kovács Dániel. Igazgatósági tagok: Sümegi József, Takács Antal, Czeiner István, Szávay Antal, Sutzbach Mihály, Nemsitz Lajos és Németh Mihály.

• MI UJSÁG? •

Halálozás. Egyik hűséges olvasónk elhunytáról kaptunk híradást. *Mihálka* Lajos orosházai kisgazda, ki, — mint gyászborult özvegye nekünk írja — hosszas betegsége alatt is szorgalmasan olvasgatta a „Független Ujság“-ot, a mult hetekben elhunyt. Legyen neki könnyű az anyaföld pora.

Az öreg honvédek ellátása. Abból az alkalomból, hogy Rátkay László országgyűlési képviselő interpellációt intézett a negyennyolcas honvédek segítése ügyében Wekerle Sándor miniszterelnökhöz, a kolozsvári országos történelmi ereklyemúzeum nevében Esterházy Miguel gróf, negyennyolcas huszárszázados, a múzeum elnökgazdátja, szintén föllirattal járult a kormányhoz. A föllirat az öreg honvédek részére holtig tartó tisztességes ellátást kér a törvényhozástól. A keresetképtelen és vagyontalan honvédek részére napidíjat, a közlegénynek vagy altisztnek falun egy, városon két koronát, tisztnek három, törzstisztnek pedig négy koronát. Az öreg honvédek özvegyei részére nyugdíjat úgy, hogy a nyugdíjjogosultság az 1867. év végeig történt férjhezmenetelhez köttessék. Az elaggott honvédeket és az elhaltak özvegyeit menedékházakban helyezze el a kormány. Kéri végül a föllirat az ingyenes vasuti utazás kedvezményét, mert a mostani féldíjas jegyeket a nehézkes kérelmezés és utánjárás miatt nem élvezhetik.

Magyar iskolai ünnep egy német községben. A Csepelszigeten levő Szigetújfalva községben, mint nekünk írják, szép iskolai ünnepet rendeztek Kucsera Ilona és Juhász Lujza állami elemi iskolai tanítónők. A német ajkú iskolás leánykák kifogástalan magyarsággal adtak elő egy hazafias tárgyú magyar szindarabot, amelyet a nagyobb rész a fővárosból kirándult közönség lelkesen megtapsolt. Az előadást meg fogják ismételni.

Magyarellenes tüntetés Bécsben. Ismét magyarellenes tüntetés készül Bécsben. Ezúttal a Bécsben élő románok a mozgatói a dolognak. Husvét táján száz román diák, valamennyi a bukaresti jogászegyesületnek tagja, érkezik Bécsbe. Fogadásukra nagyban készülnek a bécsi román kolónia, a bécsi román diákság és a románok bécsi barátai, akiknek élén, mint tudvalevő, Lueger áll. A bécsi rendező-bizottság politikai tüntetéssé akarja emelni a román diákok látogatásának jelentőségét. Nagy ünnepekre készülnek, a többi közt nagy ebédre, amelyen természetesen ott lesz Lueger egész táborával. Meghívták a bécsi egyetemen tanuló nem magyar nemzetiségű diákokat is, ezek közül azonban az olasz diákok már most visszautasították a meghívást azzal a megokolással, hogy ott, ahol Lueger megjelenik, akinek sértő magatartása az olasz nemzettel szemben régóta ismeretes, ott olasz diákoknak nincs helyük.

Tinódi sírja. Tinódi Sebestyén hányt-vetett élete nagy körvonalakban ismeretes. Halálának éve eddigelé csak sejthető volt. A „Századok“ legutóbbi számában Kárfy Ödön egy levélről értekezik, mely kétségtelenné teszi, hogy a lantos 1556. januárius végével halt meg és Sárvár tőszomszédságában, Sár községben, alighanem az osztópáni Perneszy-család sírboltjában alussza örök álmát. A levél, mely a költő haláláról, temetéséről szól,

az Országos Levéltár Nádasdy-féle iratai közt van. Nádasdy Tamás nádornak szól és a többi közt így hangzik: „Tinódi Sebestyén immár megvetve ezt a földi muzsikát, Istenéhez tért, hogy ott az angyalok közt sokkal jobbat tanuljon. Akit is e hónap utolsó-előtti napján helyeztem el a sári atyák hamvai mellé. Halódva meghagyta nekem, hogy én se maradjak sokáig itt, de hamarosan kövessem, hogy én is megtanulhassam az égi muzsikát.“

Miskolc város önállósítása. A Miskolc város önállósításáról szóló törvény értelmében a belügy-miniszter tudatta a várossal, hogy Hartl Sándor osztálytanácsost megbízta, hogy tájékozódjék a helyszínén az átalakításra vonatkozó munkálatok előhaladásáról s a közigazgatást, az ügyvitelt, valamint a vagyonkezelést alkalmas szakemberekkel vizsgálta meg.

Elsülyedt dunai hajó. Mult héten szerencsétlenség történt a Dunán: a Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajós-Társaság Margit nevű személyszállító hajója elsülyedt. A baj összeütközés következtében történt. A Margit hajó nyolcvan utassal fölfelé haladt. Útközben esti hét órakor Szendrő fölött összeütközött a Macsva nevű szerb vontató gőzössel. A szerb hajó derékon érte a magyar személyszállító hajót s óriás léket ütött rajta. A Margit nyomban sülyedni kezdett. Az utasok közt nagy ijedelem támadt, de baja szerencsére nem esett senkinek. Molnár Imre kapitány nyomban intézkedett, hogy az utasokat mentőcsónakokon partra szállítsák s egyúttal több ízben vészjelet is adatott. Erre odasietett a Tisza Kálmán nevű hajó, valamint a Car Nikola nevű szerb hajó, hogy segítsenek a mentésben. Az utasokat, akik közt több magyar és szerb előkelőség is volt, sikerült a csónakokon kivinni a partra. Megmenekült a hajós személyzet is. A Margit hajó hamarosan elsülyedt. A kár igen nagy. Az összeütközést, mint mondják, a szerb hajó okozta, amelyen nem égtek az előírt lámpák.

A kis- és nagyközségek pénzkészlete. A belügy-miniszter rendeletet intézett az összes vármegyéek alispánjaihoz, a kiket arra hív föl, hogy minden egyes kis- és nagyközségre vonatkozólag készítsenek részletes kimutatást arról, hogy a kis- és nagyközségeknek, valamint a községek kezelése alatt álló alapítványoknak és alapoknak, továbbá az összesített rendszer szerint kezelt gyámpénztáraknak kamatozó pénzkészletei az 1908. évi január elsején fönnállott állapot szerint mennyit tesznek ki s a pénzügyi betétekben, értékpapirokban és adóslevelekben mily összegek erejéig és mily kamatláb mellett vannak elhelyezve.

Összeesküvő a portugál király palotájában. Lisszabonból jelentik, hogy ottani lapok a következő hírt közlik: A mikor Manuel király pénteken reggel szokott sétájára indult a palota udvarán, föltűnt neki, hogy az egyik katona, aki az őrségen állott és neki szalutált, nagyon ügyetlenül viselkedik. Az uralkodó elmondta az esetet a palotaőrség parancsnokának, aki csakhamar megállapította, hogy az illető őrszem nem katona. Tagja a Fekete kereszt nevű titkos szövetségnek. Az ügy annál is inkább föltűnést keltett, mert a Fekete kereszt tagjai voltak a királygyilkosok. Senki sem tudja, hogy miként juthatott az összeesküvő a királyi palota őrségébe. A palotaőrséget megkésztették.

Kigyuladt vasuti kocsik. Barcstelepnél egy személyvonat egyik kocsija az ablakrámba dugott szivarvégtől meggyuladt s a kocsi porrá égett. A hirtelen támadt tűz az utasok között nagy ijedelmet keltett, egyéb baj

azonban nem történt. — Debrecenből jelentik nekünk: Tegnap este az itteni állomáson kigyuladt egy vasuti kocsi s a tűz a kocsiban volt benzines edényt fölrobantotta. Komlósi Sándor kocsivezetőt a robbanás a levegőbe röpítette. Komlósi súlyos égett sebeket szenvedett.

Szerencsétlenség a Maroson. Makóról jelentik: Varga József apátfalvai gazda este a munkából hazatérőben volt. Lovait a Marosban meg akarta itatni és szekeresről behajtatott a vízbe. Itatás után a fordulónál a lovak mélyebb vízmosásba jutottak s a szekeret fölfordították. Varga olyan szerencsétlenül került a szekér alá, hogy nem tudott kiszabadulni s a vízbe fulladt. Később arra járó emberek vették észre és húzták ki holttestét.

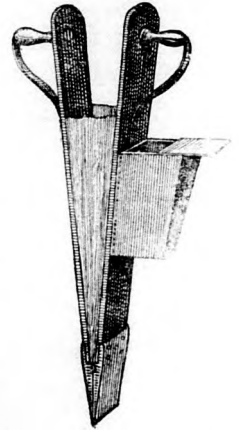
A halálraítélt horvátok. A bonni esküdtszék még tavaly novemberben halálra ítélte Rupcic, Kokotovic, Rainic, Kasitar és Peslac horvátországi vasuti munkásokat, akik meggyilkolták és kirabolták Haff 30 éves vendéglőst és özvegy Schmarnét. A merénylők egyike, Rupcic, a börtönben az ítélethirdetés után fölakasztotta magát és meghalt, a másik négy halálraítélt felségfolyamodványt nyújtott be a császárhoz, amely azonban — mint Bonnból jelentik — eredménytelen maradt, a császár szabad

GAZDASÁGI DOLGOK

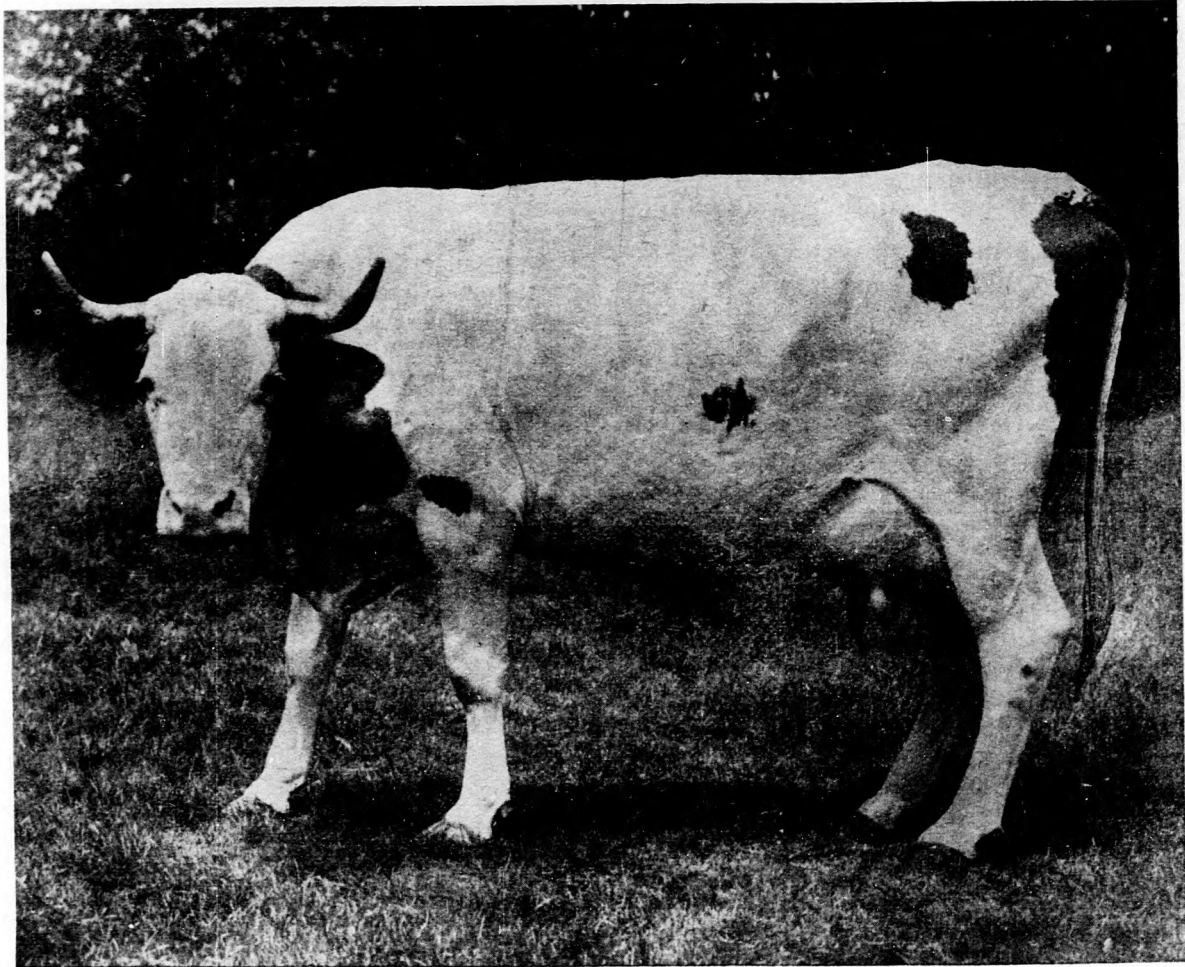
Kézi tengerültető.

A tengerivetés többféle módon történik: vagy megfelelő távolságban (26—30 cm.) megvonalozott földön kézi kapával készített fészkekbe kézzel ültetve vagy a megfelelő távolságban eke után történik a vetés vagy az amerikai tengeri ültető lesz használva.

De lehet a tengeri ültetésére a következő tengeri kézi ültetőt is használni. A mellékelt kép egy ily kézi eszközt mutat, mely két famarkolatból áll, amelyek egy vasból készült késnemű sarúban végződnek. Az egyik markolat oldalán egy bádogrekesz a magok felvételére van alkalmazva. Ennek alsó részében egy tolokával elzárható kerek nyílás van, amely szűkebbre vagy távolabbra csinál-

Kézi tengerültető.

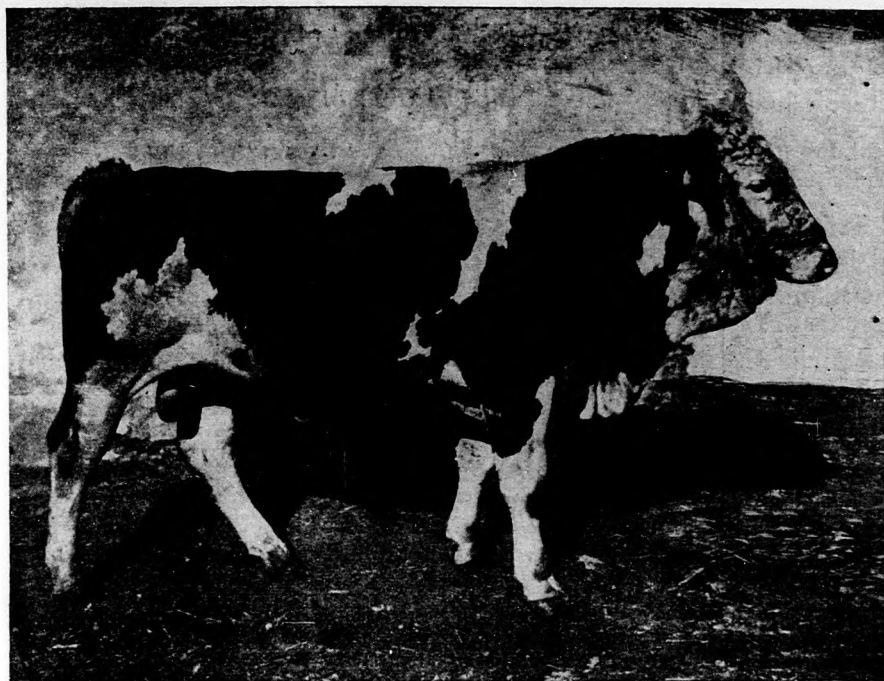

Tündér. Sopronmegyei szimmentháli keresztezés 6 éves. 1906-ban adott 3666 l. tejet 3·8 % zsírral, 1907-ben adott 6767 liter tejet 4·15% zsírral.

folyást enged az ítélet végrehajtásának. Az ítéletet valószínűleg csütörtökön fogják végrehajtani. A hóhér egy régi nyaktilóval, mely még a franciák idejéből ered, Bonnba utazott.

ható és amelyből a mag a két markolat között a földre esik.

A munka ezen eszközzel igen egyszerű. A két markolat szét lesz húzva, miáltal a késnemű végek bezáródnak és a magrekesz kinyílik, belőle a magok

Rohoncz. 2 éves szimmentháli keresztezés. Anyjának évi tejelése volt 2243 liter
Tenyésztője a hédervári uradalom. Megvette Moson-Szolnok.

kiesnek. Vetésnél az eszközt a földbe, oda, ahová a magokat vetni akarjuk, befurjuk és egy 4—5 cm. mély lyukat készítünk, a két markolatot összetolva, az eszközt kihúzzuk. Ha a föld jól van előkészítve, a lyuk magától összeesik.

A munka ezen eszközzel igen gyorsan megy és csak attól függ, hogy mily gyorsan halad a munkás előre. Tíz órai munkaidőben egy ember naponta 2—3 k. holdat ültethet be.

Ezen eszköz előnyei: 1. A mag egyforma mélységre lesz rakva és így egyidőben kel ki. 2. A munka gyorsabban halad előre, mintha kapával rakjuk a magokat, mert a lyuk betakarása elesik. 3. Magot takarítunk, mert ha a magok egyformák, mindig csak egy bizonyos meghatározott szám esik ki. 4. Mind a két irányban lehet vetni és így sok kézimunka elesik. A magrekesz 2 litert tartalmaz. — Az eszköz megküldéssel együtt 12 koronáért Zimmer Ferencnél Bécs, IV., Wienstrasse 21. szerezhető be.
K—k.

Hasznosításra tenyésztés.

Ismeretes Moson vármegyének az a törekvése, hogy meglévő tejszövetkezetei révén a tejértékesítésnek lehetősége, iparkodik azt fejleszteni és fejési átlagait növelni. Céljának eléréséhez tejelőversenyeket tart, hogy így a jobban tejelő anyagot felszínre juttassa és tenyésztésében érvényesítse, másrészt azonban és különösen gondot fordít arra, hogy köztenyésztésbe kerülő bikái lehetőleg jó tejelő családból származzanak. Ilyenformán úgy az anyai, mint az apai ágon iparkodik a jó tejelő tu-

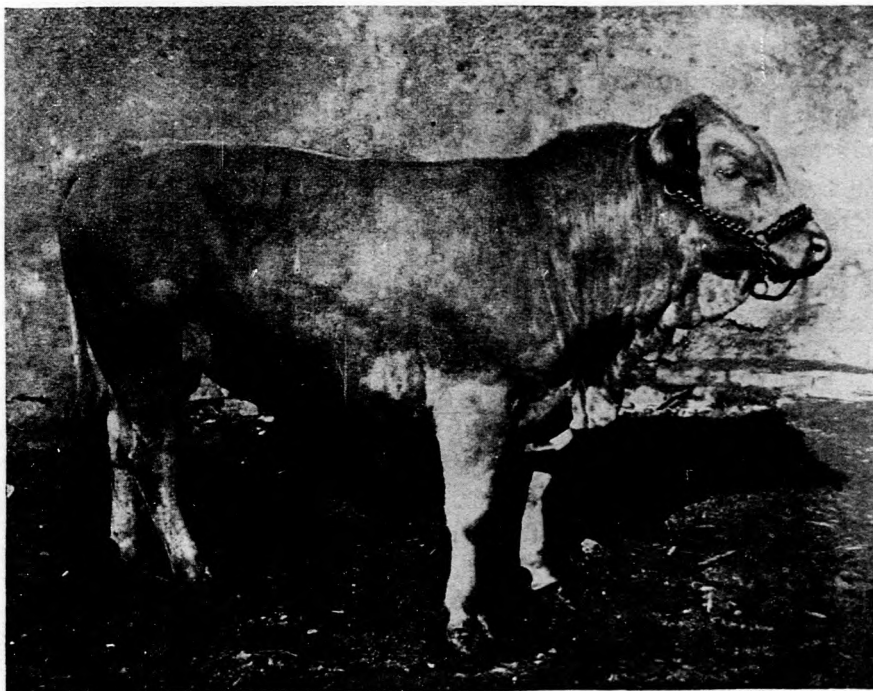
lajdonságot köztenyésztésében elterjeszteni. Kiváló fontosságú éppen az apaállatok közvetítése, melyek nagyobb számú utódokat hagynak maguk után, melyek a szülők jó tulajdonságát örökölték. Ezért szokta az egyesület évenként megtartani bikaárverését, amely alkalommal az árverésre *lehetőleg* olyan egyedeket állít, amelyek nemcsak küllemi követelményeknek felelnek meg, hanem jó tejelő családból is származnak.

Ez idén február hó 29-én tartotta a Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület bikaárverését, amely alkalommal 17 darab bika került árverésre, melyeknek beszerzési ára 10,350 koronát tett ki, vagyis átlagban 609 koronáért szereztettek be. Az árverés az egyesületi közgyűlés határozata értelmében úgy tartatott meg, hogy amennyiben azon veszteség mutatkoznék, azt az egyesület viseli, ellenben az esetleges nyereségre igényt nem tart

A bikák beszerzéséhez a földművelésügyi miniszter úr egy évi kamatmentes részletfizetés kedvezményén kívül 10% árengedményt adott.

Nehéz feladat a megfelelő, szép külsőt és hasznosító képességet ugyanazon állatban megtalálni, a m.-óvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesületnek sikerült mégis hosszú idei munkásság árán mindinkább közeledni a kitűzött célhoz.

Képeinken az árverésen eladott 2 igen szép és magas tejelési átlaggal bíró anyától származó bikát és egy

Vezér. 2 éves szimmentháli keresztezés. Anyjának évi tejelése 3350 liter, 3·9% zsírral. Apja Káplár, ennek anyjánál az évi tejelés volt 3717 l., 4·44% zsírral; Káplár öreganyjánál 3369 l., 5·27% zsírral. Káplár testvérének 5116 l. 4·10% zsírral évi tejelése volt. Tenyésztője a Martonvásári uradalom Megvette Levél község.

tehenet mutatunk be. A képek alatt közölt adatokból tájékozás nyerhető az állatok hasznosító képességéről is. Jövő számunkban még három szép bikát mutatunk be az árverésről.

K-k.

Olvasóinktól hozzánk beérkező közérdekű kérdésekre — a kérdés közlésével — itt adjuk meg a feleletet. Bármily irányú kérdésre vonatkozólag szerkesztőségünk mindenkor készséggel adja meg a szakszerű választ.

Közérdekű gazdasági kérdésekben a gazdasági rovat megfelelő helyén, másirányú dolgokban pedig a szerkesztői üzenetek rovatában válaszolunk.

Rovatvezető.

Magtalan bika. *Kérdés.* Egy 2 évet eltöltött, eredeti erdélyi fajú bikám van, mely ha folyat is, még sincsen meg a kellő eredmény. Jelenleg szeszgyári moslékot, 5 kg. kitűnő réti szénát és 3 kg. zabot kap, minek tulajdonítható a magtalansága? Ugyancsak így vagyok a 2 évet eltöltött bivalybikámmal is.

H. F.

Felelet. A szóban forgó esetben a magtalanság oka többféle is lehet. Elsősorban is a magyar-erdélyi bika kétéves korában, hacsak nem nagyon jól fejlett, nem mindig tenyészerett. Ha fejlődésében bármi ok miatt elmaradt, ha remélhető testi nagyságának legalább negyötödét el nem érte, nem volna szabad tenyésztésre használni. Meglehet, hogy egy év múlva minden különösebb beavatkozás nélkül tenyészeretté s tenyésztésre használható lesz. Másodszor a mosléketetés egyáltalán nem válik hasznára a tenyészképességnek. Még azon istállóknak is, hol a tehenek állandóan moslékon tartanak, a bikák nem kapnak moslékot, mert a moslék lazítja a szervezetet s éppen az ivarszerveknek működését alászállítja. — Nem lehetetlen tehát, hogy a mosléketetés beszüntetésével a magtalanság is megszűnik. Tessék néhány hónapig a bikát a tenyésztőtől elvonni, igen sokat a szabadban tartani, a mosléketetést tőle megvonni s hiszem, hogy az eredmény kielégítő lesz, bár nincs kizárva, hogy az impotenciának a herék valamely betegsége az okozója, amit persze csak az állatorvos tudna megállapítani. Végül azután meg lehet kísérelni — szintén állatorvos közbejöttével — a yohimbin-adagolást is és pedig: Yohimbin hydrochlor. Riedel 1 gr., desztillált víz 250 gr., amely gyógyszerből naponta ötször egy evőkanálnyit kell korpára öntve beadni és pedig egymásután 2—3 napig. E szernek hatása 6—8 nap alatt szokott megnyilvánulni. Abban az esetben, ha az impotenciának az állat fejletlensége volna az oka, e szer alkalmazása nem volna célszerű.

— csy,

• MULATTATÓ •

Hadjárat alatt.

A kis város előkelősége az „Arany Patkó“ egyik szobájában, melyet üvegfal választott el a söntéstől, találkozott mindennap esti hat óra után egymással. Az előkelőséghez tartozott pár hét óta báró Bewens nyugalmazott őrnagy is, ki a kis város festői környékén építetett magának egy lakályos kis villát.

Elbeszélésünk napján a polgármester és a pap voltak jelen, mikor az őrnagy belépett.

— Kedves neje francia születésű? — kérde a polgármester a beszélgetés folyamán.

— Igen, felelte az őrnagy, a francia hadjárat idején hódítottam meg.

— Ó milyen érdekes, beszélje el, hogy történt.

— Nagyon szívesen, uraim. A hadjárat idején hadnagy voltam és mint ilyen egy szakasz gyalogságnak vezetője, midőn hadtestünk Chalons felé vonult. Engem előre küldtek legényeimel egy közel fekvő várba szálláscsinálónak. A vár udvarába érve, egy kifogástalanul öltözött öreg úr jött elénk, ki mint a grófnő udvarmestere mutatkozott be, felkért, hogy bármilyen irányú kívánságaimat vele közöljem, mert a grófnő tőle telhetőleg úgy engem, valamint embereimet is mindennel el óhajt látni és azt akarja, hogy semmiben se szenvedjünk hiányt. Tekintettel arra, hogy ellenséges területen voltunk, a fogadtatás nem volt épp barátságosnak mondható.

Embereimet a közeli falu házaiban szállásolták el, én pedig az öreg úr vezetése mellett indultam a várba. Mikor tehetném a grófnőnél tiszteletemet? A méltóságos asszony bármikor szívesen fogadja báró urat, volt a felelet. — Közben a nekem fentartott szobába értünk, hová csakhamar belépett hú inasom, átöltöttem és egy fél óra múlva az udvarmester elvezetett a ház asszonyához. — Tágas fogadószobába jutottam, melynek nehéz sötét függönyei némileg komor benyomást kölcsönöztek és melynek egyetlen díszé I. Napoleon császár életnagyságú olajfestménye volt. Ép azt nézgettem, mikor egy oldalajtón egy magas előkelő megjelenésű idősebb hölgy lépett be.

Meghajoltam, ő büszke fejének könnyed biccentésével viszonzta köszöntésemet s két szemei vizsgálódva siklottak rajtam végig. — Remélem báró úr, hogy monsieur Riquot (az udvarmester) mindent legnagyobb meglepődésére rendezett el?

Minden a legnagyobb rendben van, méltóságos asszonyom, köszönöm szíves figyelmét és ha talán valamiben szolgálatára lehetnék, kérem parancsoljon velem.

Nagyon kedves, báró úr! — Köszönöm! — Megint éreztem átható pillantásait, mintha lelkembe akarna látni.

Ah, nagy gondom van, legidősebb leányom, De Wyllis marquise súlyos betegen fekszik a vár jobb szárnyában, nem él már sokáig a szegény gyermek, idegrendszerét nagyon megviselték a folytonos sorscsapások és szerencsétlen hazánk balsorsa.

Megigértem a grófnőnek, hogy a kastély ezen részébe embereimnek megtiltom a belépést, sőt még a közelében való járkálást is.

Mikor búcsúzni kezdtem, egy bájos fiatal hölgy lépett be a szobába, a grófnő láthatólag rossz néven is vette hirtelen megjelenését, de nagyvilági hölgy lé-

Keletgyöngye.

tére leküzdötte felindulását és bemutatott leányának. „Leányom Louison — báró Bewens.”

Könnyedén meghajolt, majd megkérdezte, mindennel meg vagyok-e elégedve, azután néhány jelentéktelen szó után elbúcsúztam a hölgyektől.

De Louison kisasszony bájos arcoeskája csak nem akart eszemből kimenni, és röglön észrevettem, hogy én is elég jó benyomást tettem reá.

Öt óraker jelentette inasom, hogy az udvarmester kéret a dinerhez. A diner kitűnő volt, nemkülönben a vörösbor is és kellemes hangulatban vonultam szobámba, hol egy jó szivarra gyújtva kinéztem, az ablakon. Önkénytelenül is a vár azon része felé néztem, melyben a grófnő legidősebb leánya feküdt súlyos betegen. Hosszú egy emeletes épület volt, közepén egy gömbölyű toronnyal, ez a tulajdonképeni ősi vár, még sáncárokkal is körül volt véve, a mely azonban most szép fákkal volt beültetve és a várparkba torkolt. Nem tudom miért, de hirtelen gyanakodni kezdtem, vajjon nem rejtegetnek-e az ősrégi falak valami mást is és elhatároztam, hogy egy megbízható altisztemmel megfigyeltetem a park ezen részét.

Nemsokára azután megjelent az udvarmester és átadta a grófné üzenetét, ki teára hívott. A legszeretetre méltóbban fogadott úgy ő, valamint leánya is. Kérdősködtem a marquise hogylétéről, a grófnő megint vizsgálódva tekintett reám és észrevettem, hogy a lánya kissé elpirult. Nyolc napja voltam már a grófnő vendégszerető kastélyában és viszonyunk a legszívélyesebb volt. Louison iránti vonzalmam nap-nap után melegebb lett és ő szívesen látta udvarlásomat. — Még két napom volt, azután — ilyen a katonasors — indulnunk kellett tovább. Délután Louisonnal sétáltam a parkban, mindketten hallgatagok voltunk. Szívem hevesen dobogott, s egy kedvező pillanatban lábaihoz borulva, bevallottam szerelmemet . . .

Szent Isten . . . keljen fel! hamar . . . kiáltá rettenetesen megijedve. Es nem is látom többé, drága Louison? kérdém sűgva, mert a grófnő alakja tűnt fel a parkban. — De igen, jöjjön holnap vacsora előtt a régi várba . . . várni fogom . . .

Végre nagynehezen eljött a másnap és egy végtelenségnek tetsző idő után az este. Nesztelenül osontam be a régi vár folyosójába. Sötét volt. Csakhamar megpillantottam Louison alakját, megfogta kezemet és egy termen keresztül nagy pompával berendezett szobába vezetett.

Nem tudom mi mindent beszélhettem, de Louison épp kimondotta a boldogító igent, mikor egy rejtett ajtó pattant fel és egy nyulánk harcias fiatalember állt előttünk.

Soha sem egyezem bele, uram, hogy nővérem egy német tiszt neje legyen. Azonnal megismertem a grófot, egyike volt azon gárdatiszteknek, akik az utolsó ütközetben halálra szánt vakmerőséggel védelmeztek egy általunk körülzárt falut. — Louison, ki attól félt, hogy bátyja megtalál támadni, közénk vetette magát és síró hangon kérlette: „Henry, ne tégy boldogtalanná.” — Ebben a pillanatban lépett be a grófnő, elsápadt, mikor fiát meglátta.

Bocsásson meg báró úr, de meg akartam fiamat menteni, és ezért hozakodtam elő a beteg leányomról szóló mesével.

Meghajoltam és megkértem a szép és egészséges leánya kezét.

Louisonom anyja nyakába vetette magát, anya és fia láthatólag meg voltak hatva és Louison menyasszonyom lett. — Bár mennyire fájlaltam is, jövődöbeli sógoromat el kellett fognom és magammal vinnem, ő volt az

egyetlen hadifogoly drága Louisonomon kívül, kit a hadjárat alatt elfogtam.

Louisonnal rövidesen megesküdtem és ő mint szerető feleség követett hazámba.

Látják uraim — folytatta az őrnagy — véres hadjárat alatt is lehet vérnélküli, szelíd hódításokat tenni.

És bizony boldogabbak lennének az emberek — jegyezte meg a polgármester — ha összefűzve minden ágyút és minden puskát az ész és a szív fegyvereivel indulnának hódító hadjáratokra . . .

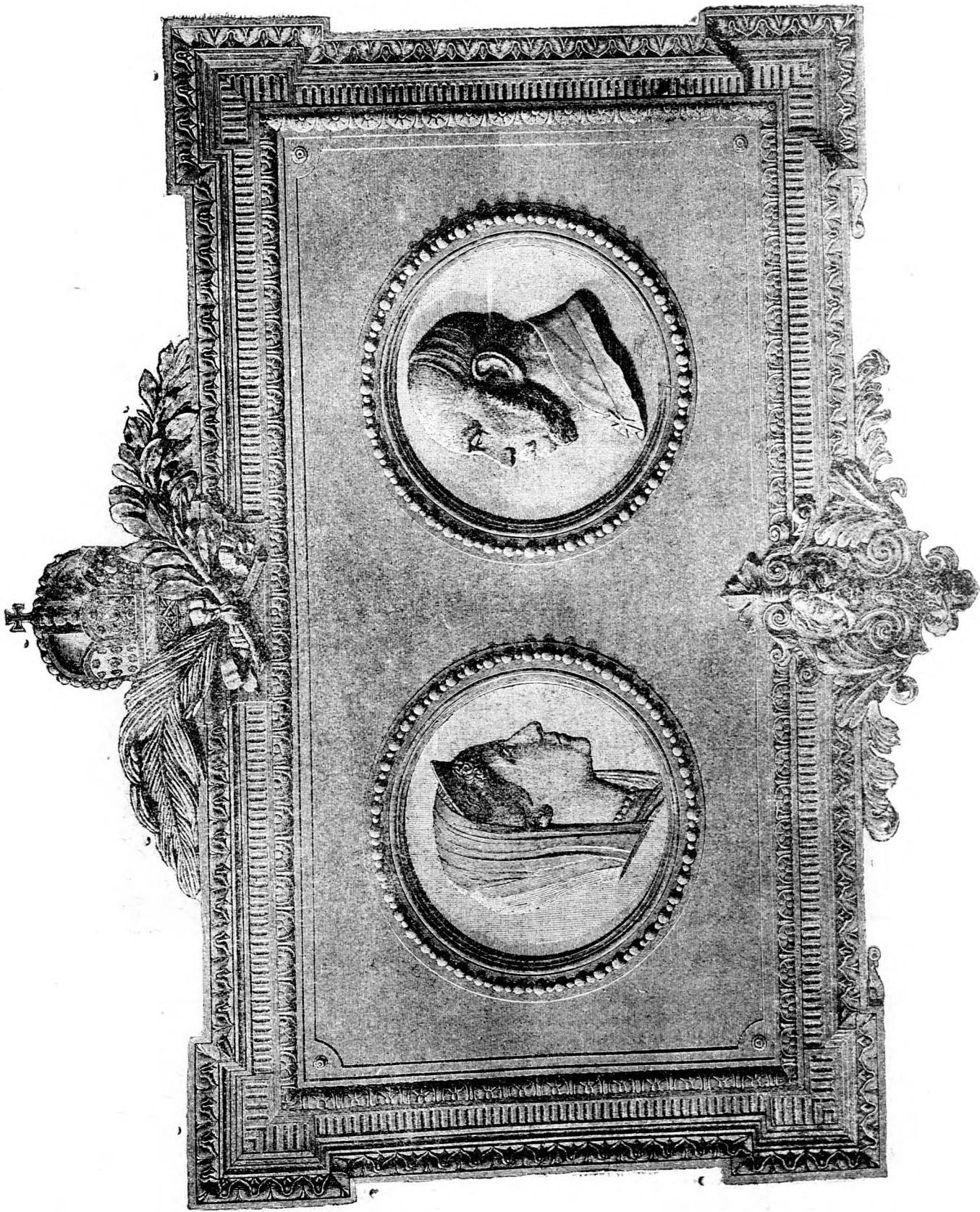
A társaság helyesleg bólintott s Bewens őrnagyra emelte poharát.

Egy régi magyar tiszt naplója.

Erdekes régi följegyzéseket talált véletlenül Hevesi Lajos egy osztrák író hagyatékában. A följegyzések vaskos kötetben egy régi magyar tiszt naplóját tartalmazák 1742-től 1753-ig. A napló szerzője dobai Székely Sámuel Lajdinantius Szirmayanus, aki elmondja benne latin és német idézetekkel tarkázott ékes magyar nyelven háborus élményeit hazájában, továbbá Ausztriában, Németországban és Olaszországban. A tábori élet változatos eseményeinek elbeszélése közben a napló szerzője önkéntelenül kedvesen jellemzi maga magát, az istenfélő, bátor, a művészetért rajongó magyar tisztet, aki becsületesen megteszi kötelességét a háborus időkben, de azért óhajtja a békét. Tizenegy esztendei katonáskodás után visszavonul a magánéletbe, hogyha Isten is úgy akarja, hátralevő napjait nyugalomban a házában töltsse el.

A napló befejezése idézet Cicero-nak „De senectute” (az öregségről) című művéből, amelyben vigasztalja magát, hogy nem lehet mindenki Scipio vagy Maximus, nem hódíthat meg mindenki városokat, nem nyerhet szárazföldi és tengeri csatákat s hogy a békésen és elegánsan átélte öreg kornak is megvannak a maga örömei. Vitéz dobai Székely Sámuel is visszavonul nyugalomba, pedig a háboruban is aratott dicsőséget, mert tíz esztendő alatt Lajdinantiusból kapitánynya emelkedett.

Följegyzéseink elején megemlékezik Szirmay Tamás ezredes haláláról. Az ezred „Tíz holnapi és harmadnapi Keserves, gyászos Árvaságunk s Gyámoltalanságunk után” Isten kegyelméből új parancsnokot kapott („megörvöndöztötni”) és pedig az Esterházy József grófot, a kinek nevét azóta viselte. Székely Sámuel jámbor istenfélő ember, minden följegyzését Isten nevével kezdi. De azért élénken érdeklődik a művészetek iránt is s mindenütt, ahol megfordul, nagy városokban, kolostorokban, alaposan megnézi a könyvtárakat, múzeumokat és gyűjteményeket s mindenről részletesen beszámol följegyzéseiben. Legboldogabb órái, a melyeket a kolostorokban a könyveket bujva tölt el s naplója telve van idézetekből, amelyeket a legkülönbözőbb művekből írt ki. A szerzetesek is nagyon szerették a tudós tisztet s Nürnbergben egy páter Dürer Albert tizenöt réznyomatát ajándékozza neki. A napló szerzője meg is becsüli az érdekes ajándékot, amely „conservatióra való.” A csaták, amelyekben résztvett, nem voltak éppen világraszólók. Tíz év alatt csak egyetlen egyszer sebesült meg, akkor sem csatában, hanem a rimaszombati ujoncozásnál. A katonák hat napi zsoldot kaptak egyszerre és valamennyien ittasak voltak. A katonák között verekedés támadt, ő rendet csinált s eközben szúrást kapott a lábába. Egy ízben segédek nélkül kardpárbaja volt Ottlok Györggyel, akinek levágta két újját, mire az ellenfelek kibékültek. Tíz év alatt nagy darab világot jart be ezredével. Volt Német-

Márványrelief Frigyes Vilmos német császár és neje Augustia császárnő arcképeivel.

országban, Csehországban, majd visszatért Magyarországra ujoncozni, azután Olaszországba ment Pármáig s onnan Morvaországba jutott.

APRÓSÁGOK.

Kövéer nők. Míg minálunk a telt idomokat csak bizonyos mértékig tartjuk a női szépség követelményének s az asszony, mihelyt ezt a mértéket túlhaladta, soványító kurát használ, vannak népek, amelyeknél annál szebb a nő, mennél kövérebb. Így például az arab háremhölgyek, hogy uruknak jobban tessenek, tejjel és — kutya- és macskahússal hizlalják magukat. Nagyon kövérek a középpafrikai négerfejedelmek asszonyai is, de valamennyin tultesznek a tauu-i (tazmaniai) nők, akik között olyanok is vannak, hogy egyáltalában képtelenek minden mozgásra s úgy kell őket egyik helyről a másikra vinni s mint a csecsemőt etetni.

Rabok oktatása. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület beadványt intézett Günther

egyesületnek azt a kérelmét, hogy az összes fogházakban és fegyházakban rendszeresítse az oktatás és ismeretterjesztés munkáját. A kérvényt Botka Béla főispán, elnök, Vinczehidy Ernő dr. vármegyei főjegyző, igazgató és Somfai János szerkesztő, titkár írták alá.

Az asszony a Keleten. Jeruzsálemből írják: Egy fellah, aki a városban szolgált, négyszáz frankért tizenhárom éves feleséget vásárolt magának. A fiatal asszonyt hazavitte a szüleihez s a falujában hagyta, ő maga meg a városban maradt, de kéthetenként egy-két órára kirándult hozzá látogatóba. A gazdája megkérdezte egyszer tőle, hogy minek vett feleséget, ha oly ritkán láthatja? A fellah azt felelte:

— A szüleim öregek és betegesek, nem tudnak dolgozni és így kötelességem volt arról gondoskodni, hogy valaki helyettük végezze a házi munkát. Ezért házasodtam meg.

— És ha az asszonyka nem akar dolgozni?

— Akkor természetesen jól megverem.

— S ha megszökik a verés elől?

— Óh, azt csak Európában teszik meg az asszonyok,

Kötélvásár.

Antal dr. igazságügyminiszterhez, melyben fölhívja figyelmét a Nagybecskerekben meghonosított érdekes intézményére. A derék kulturegyesület ugyanis az ottani törvényszéki fogházban rendszeres oktató és ismeretterjesztő előadások megtartására vállalkozik és a minisztert arra kéri, hogy az ország többi letartóztatási intézetében is honosítsa meg ezt a humánus és egyben hasznos kurzust. Négy hónap alatt a hozzáértők rég bevált tapasztalása szerint még a hatéves gyermekeket is meg lehet tanítani az írás-olvasásra, annál inkább a felnőttet. Magában a délvidéki városban, ahol az eszme megfogant, a nemzetiségi eredetű rabok között a magyar nyelven való olvasás és írás terjesztése egyúttal hazafias munka is; de mindenütt csak elismerő méltánylást érdemel az a törekvés, amely a társadalomból kitaszított bűnöst a javulás útjára a fölvilágosítás, a művelés, a megoktatás szelid eszközeivel igyekszik téríteni. Valószínű, hogy a miniszter teljesíteni fogja az

nálunk nem. De ha mégsem volnék vele megelégedve bepanaszolnám a muftinál, az majd engedelmességre szorítaná.

Egy egyiptomi bennszülött azt kérdezte egyszer európai gazdájától, hogy megházasodjék-e vagy azért a pénzért, a mibe az asszony kerülne, ne legyen-e inkább szamarat? Az európai a szamarat ajánlotta, de a fellah hosszabb gondolkodás után mégis csak az asszonyt vette meg, mivel így okoskodott:

— Ha megveszem a szamarat és belebetegszik a munkába, magamnak kell őt ápolnom, az asszonyt ellenben beküldöm a kórházba és semmi gondom rája.

Nem ritkaság, hogy az asszonyt életének párja az ökörrrel egy igába fogja. A városi fellah emberségesebben bánik a feleségével, de ő is csak a munkaerőt látja benne s csak addig becsüli meg, a míg dolgozni tud.

KÉPEINKHEZ.

Kelet gyöngye. A hatalmas török főúr kedvence, a három gyöngye kereveten hever. Tudvalevő, hogy a törökök vallása a többnejűséget megengedi: Törökországban tehát a gazdagabbak háremeket tartanak, melyekbe idegen halandó be nem juthat. A török nők ennek folytán valóságos rabszolgaéletet élnek. Mai képünk egy ilyen háremhölgyet ábrázol pihenő helyzetben.

Kötélvásár. A régi magyar iparágak közül a kötélverés lassankint elpusztul: a kötélgyártás most már nagyobb gépekkel gyárilag üzetik és így a gyáripar a kisipart teljességgel elnyomja. A kötélverés még nem is olyan régen jelentős iparág volt nálunk, amit bizonyít az is, hogy némely vidéki városban így tavasztájt rendszeres kötélvásárok tartattak. Ilyenkor szerzik be a kisgazdák a szükséges dolgokat, istrángot, kötőféket stb. Mai képünk egy ilyen kötélvásárt ábrázol.

Szerkesztői üzenetek.

Vörös János. A kérdéses eke Kühne Ede gépgyárában (Budapest, Váci-körút 57/a vagy Moson) szerezhető be. Tessék a céghez fordulni, hol bővebb felvilágosítást nyerhet.
K. F. Előfizetését megkaptuk.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. április 1.

Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműk: marhahus 1'24—1'44 K., helybeli borjúhús 1'12—1'20 K., sertéshús 1'42—1'44 K., szalonna füstölt 1'40—1'60 K., szalonna, olvasztani való 1'24—1'28 K., háj 1'36—1'40 K., sertésszir 1'40—1'42

K. — Füstölthús: (vidéki) kg.-ja 1'40—1'60 K., hazai sonka 1'80—2—K. szalámi 3'20—3'60 K.
Baromfi-félék: ———— K., rántani való csirke 3'20—4—K, sütni való csirke 3'60—4—K., kacsa, hizott 7—8—K., lud. hizott 12—18—K., pulyka, hizott ———— K. páronkint. Vágott hizott liba 1'44—1'60 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1'20—1'60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Arak métermázsánként értendő). Buza 22'90—23'20 K. Rozs 20'55 K-tól 20'60 K-ig. Árpa 13'70 K-tól — K-ig, jobb minőségű K-tól — K-ig. Zab 15'20—15'80 K. Tengeri 12'84—12'88 K.

Teavaj: (centrifugált) 2'70—3—K., főzővaj 1'80—2'20 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 30—40 fillér.

Tojás: bácskai 71.—72—K., erdélyi apróbb áru ———— K. ládánként (1440 drb). Apadt ———— K., meszes ———— K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 5'40—6—K., rózsasíj 5'60—6'40 K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt ———— K., mm.ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz. 0 1 2 3 4 5 6 7

K. 33'40 33— 32'60 32'20 31'60 31'20 30'40 29'20 —

Takarmányvásár. Réti széna 6'80—8—, muhar 7'80—8'40 zsup-szalma 6—6'40, alomszalma 5—5'60.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:

Rubinek Gyula,

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

ÓRIÁSI PEKINGI KACSA

és aransárga Orpingtontyúk tenyésztőjás

rendelhető

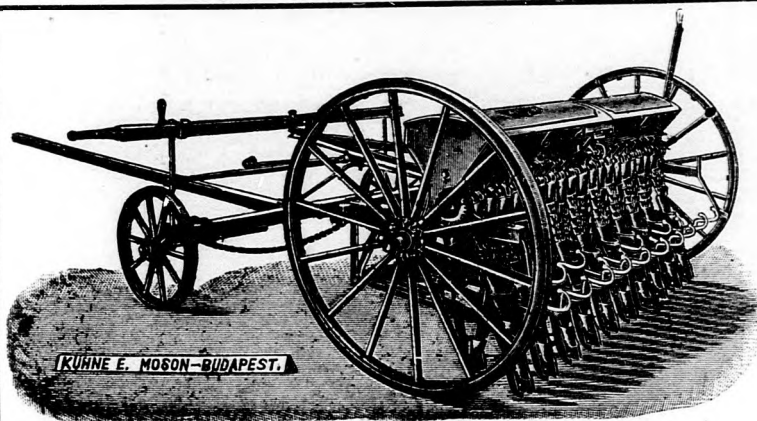
Fedák Istvánnál Keczerpálvágásán

Sárosmegye.

■■■■■■■■ Árjegyzék ingyen. ■■■■■■■■

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban

Budapest, Üllői-ut 25.

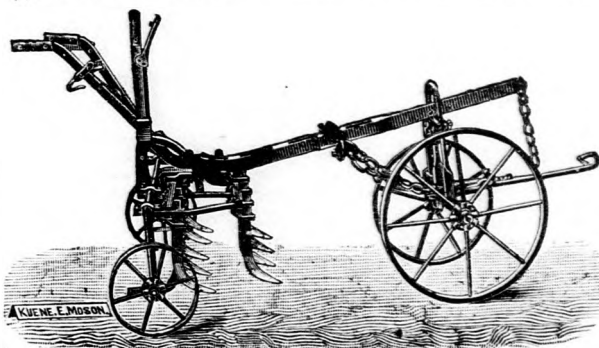
KÜHNE E. hazánk legré-
gibb mezőgazd.
gépgyárában **MOSONBAN**

elismeret gondos kivitelben készülnek:

Egy- és többvasu aczélekek
Rét- és szántó föld-boronák
Mélyítő és porhanyító eszközök

a tavaszi szántás helyettesítésére.

„**MOSONI DRILL**” sorvetőgépek

Uj! „Econom” műtrágyaszórók
Burgonyamivelő eszközök
Laass-féle répakapáló-gépek
OSBORNE aratógépek.

Főraktár: Budapest, VI. ker., Váci-körút 57a.

Fiókraktárak: Temesvár, Debreczen.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti
gyapju-aukcziókra
melyek az év folyamán két sorozatban, nevezetesen
július és október hónapokban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat
Budapest Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapju-
küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes
díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban ré-
szesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál:

**Magyar Általános
Hitelbank**
Áruosztály — Gyapjuárverések
Nádor-utca 12. sz.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA
photocznografiai műintézete
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt
CLICHÉKET
Chemigrafia, chromotypia, phot-(auto)-typia, fametszet stb.
utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok, photographia-
fiilag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.
Videki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölhetnek.

Gazdak Biztosító Szövetkezete
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	Alapítványok	Alapítványok
1.970.340.- kor.	1.970.340.- kor.	1.970.340.- kor.
764.760.16 kor.	764.760.16 kor.	764.760.16 kor.
Összesen		2.735.100.16 kor.
1901. évi fölösleg	90.349.- kor.	90.349.- kor.
1902. évi fölösleg	59.782.26 kor.	59.782.26 kor.
1903. évi fölösleg	109.331.73 kor.	109.331.73 kor.
1904. évi fölösleg	72.438.23 kor.	72.438.23 kor.
1905. évi fölösleg	51.730.60 kor.	51.730.60 kor.
1906. évi fölösleg	39.243.65 kor.	39.243.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módok szerint.
Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetéselegről úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.
Az 1902. évi fizetéselegről közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-3%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

**Alfa - Separator
Részv. - Társaság**

BUDAPESTEN
VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

Tejgazdasági gépgyár
Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.
Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1908. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legelőkeltebb főlőzőgépei. Nagy és kiváló munkabírás mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.

TYUKSZEMTAPASZ. Biztos hatás.
1 doboz utasítással —.50 fill. 20 doboz utasítással 6.— kor.
Szétküldi utánvétellel:
KOVÁCS BENJAMIN Orosháza, Rákóczi-utca 238. sz.

1908. Hatodik évfolyam. 1908.

Egy állatkedvelő sem nélkülözheti a legolcsóbb és legjobb baromfi- és házinyu tenyésztési **heti képes** szaklapot, a
„BAROMFITENYÉSZTÉS“-t,
mely a gazdasági és sportbaromfi, éneklő- és d. szmadár-, galamb- és házinyu tenyésztési és értékesítési kérdéseket a legteljesebben felkarolja és tárgyalja.

Főszerkesztő
HREBLAY EMIL
állattenyésztési felügyelő.

Földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek, kigazdák, iparosok és magázók egyaránt haszonnal és élvezettel olvashatják a „Baromfitenyésztés“-t, a magyar baromfitenyésztési ügy igaz barátját. — Előfizetési ára: Egy évre 10 K, félévre 5 K. A „Baromfitenyésztés“ hetenként szép képeket közöl. Levélszekrényében minden kérdésre megbízhatóan és pontosan válaszol. A „Baromfitenyésztés“ olcsóságával (egész évre 10 K, félévre 5 K) a szerényebb és legkényesebb igényeket is kielégíti. — Előfizetési pénzek e czim alatt: „Baromfitenyésztés“ szerkesztőségének, Budapest-Rákosiúti, V. utca 3. sz. küldendők. Ezen heti képes szaklapot a szerkesztőség mindenkinek, aki levelezőlapon hozzá fordul, 3 héten át ingyen és bérmentve küldi mutatóul, mert a szerkesztő azt akarja, hogy e házaspótló lapot minden tenyésztő megismerje. A ki a „Baromfitenyésztés“-re egy évre 10 koronával egyszerre már most előfizet, az ezen évben teljesen ingyen kapja a lapot.